

One Nation, Two Boxes, Four Messages

On Aron HaMet and Aron HaBrit

R. Mois Navon

Beit HaKenneset HaSefaradi BeRimon – Beshalach/Shevii Shel Pesah 5779

The bones of Joseph (Atzamot Yosef).

Today we celebrate the birth of the nation; but that birth, I suggest, would have been still-born without the bones of Joseph. Indeed, in the Torah reading, we do not start with the Song at the Sea, not with the great splitting of the Sea, not even with the Egyptians chasing us to the Sea. No, we start with Moses searching for Joseph's bones!

שמות פרק יג
(יז) ויהי בשלח פרעה את העם ... (יט) ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר **פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמתי מזה אתכם:**

And the story of Joseph's bones doesn't end there, as the Gemara tells us that the bones accompanied the Jews through the desert at the very center of the camp:

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יג עמוד א
... וכל אותו שנים שהיו ישראל במדבר, היו שני ארונות הללו אחד של מת ואחד של שכינה מהלכין זה עם זה, והיו עוברין ושביין אומרים: מה טיבן של שני ארונות הללו? אמרו: אחד של מת ואחד של שכינה; וכי מה דרכו של מת להלך עם שכינה? אמרו: קיים זה כל מה שכתוב בזה.

Now, given that the number four plays a prominent role in the story of the Exodus, I would like to propose four critical messages in Joseph's bones.

Mois: No, Jealousy

To start, let us ask why did Yosef refer to his bones specifically? This is the question of the Torah Temmimah. That is, why did Yosef use the term "bones" – which the TT finds a degrading term and one not used by Yaakov when he requested the same thing of Yosef?

תורה תמימה הערות בראשית פרק נ הערה כא
שאמר "והעליתם את עצמותי" ולא "והעליתם אותי", והלשון את עצמותי מורה על רקבון הבשר, ואין זה מדרך הכבוד לצדיקים:

The answer, I believe, is found in the following Gemara:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קנב עמוד ב
דכתיב +משלי יד:ל+ "וְרָקַב עֲצָמוֹת קִנְיָהּ" כל מי שיש לו קנאה בלבו - עצמותיו מְרַקְבִים, כל שאין לו קנאה בלבו - אין עצמותיו מְרַקְבִים.

- The emphasis on the bones is to emphasize JEALOUSY. Joseph didn't have a jealous bone in his body. Joseph was never jealous, he instilled in his children (Efraim and Menashe) not to be jealous (as they proved when they accepted the first blessing of Yaakov going to the younger son.) This, of course, was unlike brothers who were jealous precisely of such a blessing and, indeed, it was that jealousy that brought about the devastating descent to Egypt.

- We must realize that we have no reason to be jealous of each other – indeed, just the opposite is the case: we must all rejoice at each other's successes, for the success of every individual Jew is the success of the Jewish nation.

This is the first critical message to the nation being born – all jealousies must be eschewed.

R. J. Soloveitchik: No Arrogance

The next message is comes in response to the question: Why did Moshe deal with gathering Joseph's bones. He was the leader, the redeemer, couldn't he have appointed someone to take care of this seemingly technical if not trivial task?

The Gemara answers that Moses was emphasizing the greatness of being involved in a Mitzvah above all personal pursuits:

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יג עמוד א
 ת"ר: בא וראה כמה חביבות מצות על משה רבינו, שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה והוא נתעסק במצות, שנאמר: +משלי י+ חכם לב יקח מצות וגו'.

Without disagreeing, R. Soloveitchik finds a deeper meaning in Moses's mitzvah:

- Rav Soloveitchik teaches that the message here is ARROGANCE. At the heart of arrogance lies the feeling that one is entirely independent of others, that he has no need for anyone but himself.
- Rav Soloveitchik then explains that a corpse is the most powerful symbol of man's dependency on others. It doesn't matter how powerful you are, how competent you are, you can not take care of your own dead body. You need others. And just as it is true in death, so we must realize it is true in life! We are all dependent on each other.

רב סולוביצ'יק, דברי אגדה שהטיף לסדר תולדות (תשי"ח)
 ... שהגוף המת הוא הסמל של שפלות האדם, של התלות על הזולת, לצורך לבלעדיו. בעת הקבורה צריך כל אדם לחסדם של אחרים. ואולי הפירוש הנכון של "חסד ואמת" לא כמו שרגילים לפרש "חסר של אמת", שהוא חסד שאין לו תקוה שיגמל לו בחזרה – אלא שמחסד אחרון זה יוצא האמת הגדולה שאין שום בעל חיים עצמאי ובלתי תלוי באחרים.

And so, explains RS, this is why it was so important for Moshe to deal himself with the bones of Yosef:

רב סולוביצ'יק, דברי אגדה שהטיף לסדר תולדות (תשי"ח)
 ובכן מובן הקשר בין משה לעצמות יוסף. ברגע של יצ"מ היה קל מאוד למשה להיאחז בַּרְשָׁתָהּ של הגאווה ולחשב בלבו שהוא הגדול הגואל ... לחשב את עצמו לעשיר, למלוה, לעצמאי, ולכן פנה לארונו של יוסף, הסמל של ענוה ברגע של גבורה. מיוסף למד שפלות-רוח.

רב סולוביצ'יק, דברי אגדה שהטיף לסדר תולדות (תשי"ח)
 "ויקח משה את עצמות יוסף עמו": לְקַח לְקַח, מוסר לעצמו – עצמות יוסף, לא רק גופו ממש אלא זכר תורתו, זכר מידותיו. **וְחַז"ל אָמְרוּ שֶׁמֶשֶׁה שָׁמַר אֶת אַרְוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף בְּאוֹהֵלוֹ כֹּל אַרְבַּעִים שָׁנָה בְּמַחְנֵה לַיָּם, כֹּל זְמַן גְּדוּלְתוֹ שֶׁמֶר סָמַל קְדוּשָׁה זֶה לְטַהַר מִיְדוּתוֹ.**

So Moshe kept the bones in his tent so that he might continually be reminded – that really everyone should be reminded – that there is NO PLACE FOR ARROGANCE.

This is a critical message for the nation starting out on its way – everyone must realize that there is no room for arrogance for we are all dependent on each other.

Prof. Ben Pazi: Social Justice

The third message of Joseph's bones I learned from Prof. Hanoch Ben Pazi (Bar Ilan University) who sees the lesson being one of SOCIAL JUSTICE.

- Prof. Ben Pazi sees in the story of Joseph's bones, the righting of wrong (tikkun avel, avel hevrati), the closing of a circle, bringing back Joseph from whence he was sold. Indeed, the Gemara implies just that:

יהושע פרק כד פסוק לב
וְאֵת עֲצָמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הָעֵלּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בְּשֵׁכֶם בְּחֻלְקֵת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה יַעֲקֹב מֵאֵת בְּנֵי חָמוֹר אָבִי שֵׁכֶם בְּמֵאָה קִשְׁיָטָה וַיְהִי לְבְנֵי יוֹסֵף לְנַחֲלָה:
תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יג עמוד ב - קברו בשכם - מאי שנא בשכם? אמר ר' חמא בר' חנינא: משכם גבוהו, ולשכם נחזיר אבידתו.

- Prof. Ben Pazi explains that the Aron HaShechina - symbol of Divine Presence – is carried alongside the Aron of Yosef - symbol of social justice (tzedeq hevrati) in demand to say: You are only worthy of God's presence if you take care of social justice; indeed, without taking care of social justice, God will not remain in your midst.

Prof. Levinas: Mitzvah Observance

Finally, the fourth message is taught by Prof. Emmanuel Levinas.

- Levinas explains that the Jewish people has somehow managed to live above history while yet remaining very much within history. That is, we have broken the rules of history, for by all rational arguments of history we should not be here.
- We have remained in history only by the grace of God, and this because we are His people, fulfilling His will.
- Levinas then notes that today, in fact, the majority of Jews do not fulfill Torah and mitzvot. So how are we here? Levinas explains:

“If the majority of present-day Jews have become detached, but contrive to reply: ‘I am a Jew’, it is because a minority [i.e., of Torah observant Jews], ... perpetuate this disciplined and highly inconvenient life.”
(Difficult Freedom, p.54)

אם רוב היהודים היום מנותקים, אבל בכל זאת משתדלים להשיב: 'אני יהודי', זה הודות למיעוט, למיעוט היהודים ... שממשיכים את החיים הממושעמים והמאוד לא נוחים.

- Levinas then comes to explain the symbolism of the Aron HaShechinah and the Aron of Yosef – the Gem teaches that (with inserts of Levinas):

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יג עמוד א
... וכל אותן שנים שהיו ישראל במדבר, היו שני ארונות הללו אחד של מת ואחד של שכינה מהלכין זה עם זה, והיו עוברין ושבין אומרים: מה טיבן של שני ארונות הללו? אמרו: אחד של מת ואחד של שכינה; וכי מה דרכו של מת להלך עם שכינה? אמרו: קיים זה כל מה שכתוב בזה.

“Have you understood what this means? The living God can be found among this free people in the desert only if the memory of him who has rigorously obeyed, marches alongside.” (Difficult Freedom, p.55)

הבנת מה זה אומר? את האלוהים החיים ניתן למצוא בין האנשים החופשיים האלה במדבר רק אם זכרו של אותו האחד שציית בקפדנות, צועד לידם.

- Without people like Joseph who strive to keep the Torah in its entirety, God will not be found amongst the people. (השכינה – שהיא הסוד של קיום עם ישראל) . בהיסטוריה – שרויה בעם ישראל אך ורק בגלל אלו שמקיימים את רצון האל, את התורה).

Conclusion

So these are the four essential commandments at the birth of the nation. As said, the number “four” plays a prominent role in the story of the birth of the nation, and, I would suggest, find their parallel in the four lashonot geula – the four terms expressing the Exodus:

וְהוֹצֵאתִי, וְהִצַּלְתִּי, וְגֵאלְתִּי, וְלִקַּחְתִּי

I believe it is possible, and indeed instructive, to associate the four lessons from Yosef's bones with these four terms of redemption:

וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם

Hotzaiti – God took us out from under the Egyptian afflictions that we entered into due to family Jealousies. We are now committing to come out of that **Jealousy** which landed us under the Egyptian afflictions – indeed, is not jealousy the greatest of self-inflicted afflictions?!

וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבָדְתֶּם

Hitzaiti – God saved us from being slaves, we were the lowliest of the land, and now having been raised up, we do so with the knowledge that we have no reason to be **Arrogant** with our independence, for indeed, we are all dependent on each other.

וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם בְּזְרוּעַ נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים

Vegaalti – God redeemed us with an outstretched arm and great judgements – so too must we maintain a **Just Society** through great judgements of tzedek and mishpat, and the outstretched arm of the law (redeeming the widow and the orphan from injustice) as well as enforcing all laws to ensure a just and harmonious society.

וְלִקַּחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לְכֶם לֵאלֹהִים

Velakacht – God took us to be a people, but He does so only that He be our God, that we abide by His **Torah**.

The Fifth Lashon Geula

So we are all aware that there is actually a fifth lashon geula that in our day, with the return of the nation to its land, has become emphasized: **Vehaveiti**:

שמות פרק ו

(ו) לָכֵן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְקֹוֹק וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבָדְתֶּם וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם בְּזְרוּעַ נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים: (ז) וְלִקַּחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לְכֶם לֵאלֹהִים

וידעתם כי אני יקנן אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים: (ח) והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אתה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני יקנן:

“And I brought you into the land” is promise, a blessing, that not every generation has the merit to witness, but that every generation has long yearned for. And that is because we cannot be a people without a land. And it is specifically the land of Israel, this God given piece of earth, that is where we yearn to fulfill His will. So central is the land to our fulfillment of the Torah that the Gemara:

He who lives in the land of Israel is like one who has a God, and he who lives outside the land is like one who has none (Ket. 110b).

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף קי עמוד ב

ת"ר: לעולם ידור אדם בא"י אפי' בעיר שרובה עובדי כוכבים, ואל ידור בחו"ל ואפילו בעיר שרובה ישראל, שכל הדר בארץ ישראל - דומה כמי שיש לו אלוה, וכל הדר בחוצה לארץ - דומה כמי שאין לו אלוה, שניא: לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים, וכל שאינו דר בארץ אין לו אלוה? אלא לומר לך: כל הדר בחו"ל - כאילו עובד עבודת כוכבים; וכן בדוד הוא אומר: כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים, וכי מי אמר לו לדוד לך עבוד אלהים אחרים? אלא לומר לך: כל הדר בחו"ל - כאילו עובד עבודת כוכבים.

But even more fundamental is the prophecy of Ezekiel who teaches that it is a desecration of God's name when the Jewish people are not in the land of Israel:

יחזקאל פרק לו, כ

(כ) ויבוא אל הגוים אשר באו שם ויחללו את שם קדשי באמר להם עם יקנן אלה ומארכו יצאו:

“And when they came unto the nations, whither they came, they profaned My holy name; in that men said of them: These are the people of the LORD, and are gone forth out of His land.”

Indeed, all the commentators explain the verse to mean that the very fact that the Jews are not in their land is a desecration of God's name, for the people of Israel are to be in the land of Israel.

This message is provided loud and clear in Joseph's oath to the brothers that they bury him in the land of Israel; for there is nothing that says, “this is my land,” louder than being buried in that land. So explains R. Soloveichik:

R. Soloveitchik, Out of the Whirlwind, p38

Baron A. Rothschild told me that when De Gaulle was informed that the Rothschild family was planning to transfer the remains of the Nadiv, the Great Philanthropist, to Israel, he became indignant and remarked: “I always thought and asked myself, Is Mr Rothschild a good Frenchman?” Now I realize that I was mistaken. Who is a good Frenchman? One who is reared in France, educated in a French school, whose native tongue is French, who is ready to take up arms to defend France and who is buried in French soil.”

To be God's people, in God's land.

This is the message of Joseph's bones.

Hag Samayach/ Shabbat Shalom.

EXTRA

Regarding the question: how can a corpse be in the Leviite/Shechina camp (i.e., isn't there a problem of Tumah)? The answer is no! In fact, we learn from Moshe's bringing the bones of Yosef into the Levite camp that no such concern exists!

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף כ עמוד ב

והם אומרים: הוציאוה וכו'. מ"ט? דדילמא מתה. למימרא, דמת אסור במחנה לוי, והתניא:
טמא מת מותר ליכנס למחנה לוי, ולא טמא מת בלבד אמרו - אלא אפילו מת עצמו, שנאמר:
ויקח משה את עצמות יוסף עמו, עמו במחיצתו!

AND IT IS EXCLAIMED, 'REMOVE HER' etc. What is the reason? — Perhaps she dies. Is this to say that a corpse is forbidden in the camp of the Levites?¹³ But it has been taught: One who is defiled through contact with a corpse is permitted to enter the camp of the Levites; and not only did they say this of one who is defiled through contact with a corpse but even the corpse itself [may be taken there], as it is said: And Moses took the bones of Joseph with him¹⁴ — 'with him', i.e., in his division!¹⁵ — Abay said: [The reason is] lest she become menstruant.